

OLŠEVA (1929 METROV)

GORA NA MEJI DVEH KOROŠK

BOŽO JORDAN

Olševa bo sedaj lahko dostopna gora v dvojnem pomenu besede: planinskem in mejnem, saj je bilo zapisano, da ne bo več mejnega pasu. Sedaj je bila med neobveznimi točkami slovenske planinske poti (razširjeni del) in nov predlog jo uvršča med sedaj izbranih petintrideset obveznih točk (PV 1991/346). Ta izraziti gorski hrbet je dolg okoli pet kilometrov, pa ga zato vseeno ne prehodimo v dobri uri. Visoka trava je sedaj na njem, ker se ne pase več živina. Celoten hrbet več ali manj povezuje označena pot. Narisano je na tej planinski karti tako, na drugi malo drugače z rdečo barvo. Črnih pikic pa ni povsod na drugih kartah. Vseeno pa se prečenje izplača.

Prvič sem šel na Olševo, ko smo peljali celjske gimnazije do Potočke zijalke. Bila sta zraven pokojni **prof. Valentin Stante** (PV 1989/142, sodeloval pri izkopavanjih) in **prof. Jože Rotar**. Do Sv. Duha smo šli iz Solčave sami. Tu nas je počakal miličnik in nas je spremljal do zijalke. Na mojo prošnjo nas je nekaj spremil do vrha. Še danes sem mu hvaležen za to dejanje.

Drugič smo hoteli vsaj do zijavke, pa ni bilo – saj slutite zakaj – »ništa od toga« Pred nekaj leti, ko je bil dostop do zijalke dovoljen, smo šli na celotno prečenje. Za to nedovoljeno hojo smo tam nekje na Gladkem vrhu plačali s

termovko. Sončni žarki so zlatili iglice macesna – in črepinje prinašajo srečo! Zadnjič smo še vedno hodili v mejnem pasu; tabla ga je še označevala, le za dovoljenje v žepu nas ni nihče vprašal.

Zelo enostavno je priti na hrbet, če se iz Solčave (nov začetek ceste, sedaj pred mostom, prej ozek prehod pri hotelu) pripeljemo do razcepa nad Sp. Ušovnikom (5 km, Sv. Duh 3 km, Logarska dolina 15 km, Pavličovo sedlo 14 km – mejni prehod, Bukovnik 6 km – najvišja slovenska kmetija, Črna 19 km). Le nekaj minut je na vzhod do Zgornjega Ušovnika (Podolševa 19). Tu sta za leso nad cesto smerna tabla in označena pot. Po kaki uri prijetne hoje se pride na razgledno ramo. Dalje pa je zjutraj kar mokra visoka trava.

Druga možnost je po cesti naprej proti Črni na Zgornje Sleme in od tu dalje po grebenu. Če je res vse, kar piše in kar je narisano na kartah (sila različno), gremo najprej na Lepi vrh, dalje proti vzhodu pa na Odenični hriber (1863 m). Od tu naprej je na nekaterih kartah narisana steza. Med tema vrhovoma je na južnem pobočju znak za jamo. Ali je res ali je ni, ne vem. Dalje je Gladki vrh; nanj je vrisana steza od Citrije (PV 1968/575) čez Majdačev hrib. Planinska steza je vrisana in označena zahodneje od te, od Zg. Ušovnika. Kako se s hrbita najde odcep, prepuščam obiskovalcem. Za grobo

poteka čez Škarjev rob do Doma pod Storžičem in ne skozi Žrelo, kjer je bistveno težji sestop in kjer je tudi manj razgledno. Z vrha Begunjščice naj bi pot potekala do Roblekovega doma, nato nazaj do odcepa v Zelenico in do Doma na Zelenici, dalje pa čez pobočje Vrtače in čez dolino v Kožnah do Prešernove koče na Stolu. Spremenjen bi bil tudi del poti od Doma na Pristavi na Javorniškem Rovtu tako, da bi se izognili karavanškemu predoru in novi avtomobilski cesti Hrušica–Vrba.

Pri vzponu iz Vrat do Staničevega doma naj bi ostali obe različici, se pravi Tominškova pot in pot čez Prag. Za območje Triglava sta predlagani le dve kontrolni točki, in sicer vrh Triglava ter ena od treh koč (Triglavski dom na Kredarici, Dom Planika ali Tržaška koča na Doliču). Po istem predlogu naj bi transverzalc sestopali s Triglava do Planike ter od tod na Dolič in v Luknjo.

Na Vršiču naj bi bila ena sama kontrolna točka, in sicer Tičarjev dom, Poštarska koča ali Erjavčeva koča. Pot iz doline Trente na Prehodavce naj bi potekala skozi dolino Zadnjice in Čez dol, ker je mnogo lepša in zanimivejša kot pot prek planine Lepoče in Trebiščine.

Na transverzalni poti naj bi opustili Sivko, ki ni več planinska postojanka, Kočo Zlatorog v Trenti, ki prav tako ni več planinska koča, Planinski dom Rudar na Vojskem, ker ni več planinski, Predjamski grad, ki je predvsem turistična točka, s čimer bi se izognili Postojni in celotni trasi od Postojne do Pivke, opustili naj bi naposled tudi Škocjanske jame, ker so predvsem turistična točka.

Od Bolnice Franje naj bi slovenska planinska pot potekala mimo koče na Ermanovcu, kjer je tudi možnost prenočitve. Poiskali naj bi primernejši dostop do Koče na Hleviški planini prek Medvedjega vrha v Trnovskem gozdu in do zavetišča Antona Bavčarja na Cavnju, od Vojkove koče na Nanosu pa bi poiskali primernejšo različico prek Gradiške Ture nad Vipavo in prek Senožeških hribov do Vremščice.

Zadnje kontrolne točke, Socerb, Tinjan in Ankaran, naj bi ostale, vendar naj bi na prvih dveh žig pritrdili ob gradu oziroma cerkvi, da bi bil stalno dostopen. V Ankaranu pa tako in tako z žigom nikoli ni bilo težav.

Seveda pa takšna sprememba poti potegne za seboj vrsto posledic: izdati bo treba nove dnevnikne in vodnike po transverzali, slejko prej pa bo treba popraviti tudi zemljevide.

orientacijo lahko sedaj služi nova visoka lovska preža na koroški strani.

Sledi Visoka peč. Morda je to skala, ki ima spodaj lopo (na eni karti oznaka za jamo). Nekoč se je tod pasla živina. Raste »žlahtno« stajsko rastje, kot so nas učili v tečaju za GS. In končno smo na vrhu (Govca, Govešča, Govešča), kjer je stala triangulacijska koza (1929 ali 1930). Danes je le vpisna skrinjica (vpisanih letos do 4. avgusta 72 obiskovalcev). Spustimo se. Ko premagamo dvig ob jeklenici, je le še malo in smo pri tabli »Olševa, najvišji vrh, 45 min.«; tam se odcepi zelo dobra steza (nekaj markacij) na Obli kamen. Tu stoji na avstrijski strani križ (22. 8. 1981, nov 1990) in skrinjica brez žiga s polno vpisno knjigo.

O tem, ali je to res vrh z višino 1911 ali 1921 metrov ali ne, prepuščam odločitev maperjem. Vidno dejstvo je, da je to v neposredni bližini

dveh mejnih kamnov (3 in 4); višji vrh je pri enojki in tu je na karti zapisano 1911.

Spustimo se mimo Potočke zijalke (skrinjica; pot z vrha do zijalke je na dveh delih zahtevna) in steza se približa meji. Prehod meje planincem še ni dovoljen, čeprav je steza močno shojena. Z one strani prebereš o poti čez Vrata (612, 611). Tudi na dveh avstrijskih kartah so poti različno vrisane.

Nižje od sive kratke stene (spomladi polne jegličev!) se prično vlake. Po njih oziroma po stezi pridemo na solčavsko panoramsko cesto (enkrat celo zapisano na planinski karti!) ali do Sv. Duha, ali pa po cesti do razpotja. Če smo iz Solčave prišli peš do Zg. Ušovnika (ne po cesti), se od planinske postojanke spustimo do Lašeka, kjer je avtobusna postaja. Ali pa po cesti mimo Kisle vode (izvrstna pijača!) mimo Klemenška v Logarsko (pripomniti velja, da planinske poti od Klemenška v dolini ne vzdržujejo več).

PO BREZPOTJU NA DVATISOČAKA

MARKANTNI, SAMOTNI ŠKEDNJOVEC

JORDAN KOMAC

Po nekaterih obiskih v gorah se rado zgodi, da se ti marsikaj še posebno vtisne v spomin, včasih celo tako močno, da imaš to neprestano pred očmi. Takrat moraš res nekaj ukreniti.

Tako je bilo lanskega septembra na prelepi turi po Ogradih in grebenu Stogov nad planino Krstenico. Takrat mi je oko zastalo na drzni skalnati ostrici, ki je pravzaprav bližnji sosed Prevalskega Stoga. Obdajata ga še dva znana in mogočna vrhova tega predela, Debeli vrh in Mišelj vrh. Vendar se mi je zazdel ta koničasti lepotev v trenutku nekaj posebnega. Tu se prav gotovo skriva nekaj mogočnejšega in redkejšega, sem si mislil. Skoraj zasenčil mi je tisto jesensko prečenje in spomnim se, da se mi je celo Triglav za njim zdel nekam nepomemben. Takrat sem že vedel, da bom v kratkem spet moral priti.

Ta samotni skalnati vrh je bil Škednjovec, ki se dviga 2309 metrov visoko in je tako drznih oblik, da je od daleč videti nepristopen. Ostal mi je želja za prihodnjic.

Druga polovica letošnjega junija se mi je zdela kar pravnja, da poravnam jesenski dolg. Letos se dokaj obilna zima v tem času še ni čisto umaknila z gora, vendar je poletje že glasno trkalo na vrata.

JUTRANJA POT NA KRSTENICO

Predzadnje junijsko nedeljo se je rojeval prekrasen sončen dan. Ob šestih, ko sem krenil, je vas še počivala, le ptičje petje je že bilo na vrhuncu. Ob Mostnici navzgor seveda nisem srečal žive duše in celo prav mi je bilo tako. Pred Kočo na Vojah sem mimo spomenika zavil v gozd in prav kmalu zagrizel v strmino. Prijetno hladno je bilo med drevjem, vendar me

je neprekinjena strmina kmalu ogrela. Po dobri uri napete hoje sem le ugnal breg in prišel na gozdnato planoto, ki se zložno dviguje proti planini Krstenici (1655 m). Višje gori je bilo med drevjem vse več sveže zelenih macesnov, ki so me spremljali vse do planine.

Nekaj pred osmo sem se naposled izvil iz objema gozda in pogled mi je obstal na prelepih zelenih pašnikih planine, posejanih z živo pisanim planinskim cvetjem. Prav ob poti se je vila cela preproga modrih encianov in na misel mi je prišlo, koliko teh rož bi končalo v nahrbtnikih cvetja željnih planincev, če bi tod vodila bolj prometna pot.

Planina Krstenica in vrhovi nad njo so znani kot pravi raj za planinsko cvetje in malo je koticov v naših gorah, ki so jim enaki. Planina je v poletnih mesecih še živa, kar ji daje dodaten čar. Krave in ovce imajo v tem predelu res dosti paše in ne trpijo pomanjkanja. V tem času na planini seveda še ni bilo nikogar in trava je šele dobro odgnala. V vrhovih nad planino je bilo na senčnih krajih kar precej snega, vendar se je iz dneva v dan bolj poznalo, da tudi v gore prihaja poletje.

Pri glavnem stanu sem se za nekaj minut ustavil in nekaj iz vsebine nahrbtnika preselil v želodec. Na hitro sem potem ravedoven pošaril med starimi stanovi, ki so v glavnem že propadli, nekaj pa jih je vendarle popravljenih in služijo lastnikom za oddih. Voda pri koritu je bila še zaprta in z osvežitvijo ni bilo nič; sonce pa je že kar prijetno grelo. Planina leži 1655 metrov visoko in je ena od naših najvišjih še živih planin.

Ko sem zapustil Krstenico, me je pot vodila naprej proti severozahodu med dolgim grebenom Ogradov na levi in grebenom Stogov na desni. Tu sem v sencih pod Malim Stogom naletel na prvi sneg in smučarske palice so mi kar prav prišle. Po četrturnem rahlem vzpenja-